

[Arne Melchior]

med tallene fra Statistisk Årbog – at i 1930'erne fik man mange børn hertilands, og i 1940'erne, under okkupationen og i de nok så svære år umiddelbart efter, toppede tallene med 95.000–96.000 fødsler om året, hvor vi nu er nede på et godt stykke under de 60.000. Jeg tror i og for sig ikke, at grundene skal søges på de områder, hr. Arne Bjerregaard antydede, men i øvrigt kan jeg et hundrede procent dele den respekt for liv og livs værdi, som hr. Arne Bjerregaard herfra udtalte.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om at gøre arbejdsformidling til fri næring.

[Af Arne Melchior (CD) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 78. Fremsat 20/4 82).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg er helt enig i forslagens bemærkninger om, at det er vigtigt at få skabt et så effektivt og så smidigt arbejdsformidlingssystem som muligt med henblik på at opnå en hurtig og kvalitetsbetonet besættelse af de ledige job, der findes i vores samfund. Men en gennemførelse af forslaget vil betyde, at både efterspørgslen efter arbejdskraft og udbuddet af ledige stillinger vil blive splittet mere op, end det allerede er tilfældet i dag, og det vil blive vanskeligere for den jobsøgende at skaffe sig et rimeligt overblik over de ledige stillinger. Som arbejdsformidlingen fungerer i dag, kan en arbejdsgiver vederlagsfrit henvende sig til formidlingen om en hvilken som helst type arbejdskraft, og arbejdsformidlingen har stort set ingen problemer haft med at besætte de ledige job, der anmeldes. Arbejdsformidlingen fungerer ikke uden vanskeligheder, ikke uden problemer. Det er imidlertid mit indtryk, at den stort set fungerer nogenlunde smidigt, hvilket også bestyrkes af den kendsgerning, at den anvisning af arbejdskraft,

parallelanvisningen, som foregår gennem arbejdsløshedskasserne, kun udgør et par procent af antallet af samtlige formidlinger.

Som det med rette anføres i bemærkningerne til beslutningsforslaget, har arbejdsformidlingen en lang række opgaver i form af kontrol, opsøgende virksomhed, registrering, samarbejde med de sociale myndigheder og uddannelsesmyndigheder osv. ud over de rent formidlingsmæssige. Dette er efter min mening velbegrundet, idet der således kun er én myndighed – eller normalt kun én myndighed – der skal samle oplysninger om den lediges erhvervsønsker og -muligheder. Arbejdsformidlingen har i øvrigt ved dette system god mulighed for under hensyn til vedkommendes erhvervs- og uddannelsesmæssige baggrund og de aktuelle jobmuligheder at vejlede og rådgive den pågældende, ikke mindst med hensyn til iværksættelse af eventuelle omskolings- eller uddannelsesmæssige foranstaltninger. En større spredning af formidlingsindsatsen vil gøre det vanskeligere for den arbejdssøgende at skaffe sig et job eller skaffe sig klarhed over, på hvilke felter vedkommende skal sætte ind for at forbedre sine muligheder. Jeg vil i den forbindelse nævne, at det med iværksættelsen af forsøg med EDB i formidlingen i efteråret 1982 forventes, at udvekslingen af oplysninger om ledige stillinger internt i formidlingssystemet samt selve formidlingen både kvantitativt og kvalitativt vil blive mere smidig og mere effektiv.

Til at sikre sig de relevante oplysninger til brug i det daglige formidlingsarbejde har arbejdsformidlingen gennem sit opsøgende arbejde, jfr. § 19 i arbejdsløshedsloven, som bl.a. hr. Arne Melchior og jeg har en del ære for, skaffet sig særdeles gode kontakter hos arbejdsgiverne, således at arbejdsformidlingen hele tiden har mulighed for at vide, hvilke kvalifikationskrav de enkelte virksomheder påregner hos den arbejdskraft, der er og vil blive behov for.

Det er min opfattelse, at man vil ødelægge dette tillidsfulde samarbejde med arbejdsformidlingen, hvis centrum-demokraternes beslutningsforslag gennemføres, idet arbejdsgiverne i givet fald kan risikere at blive opsøgt af en lang række formidlere, der alle vil afsætte arbejdskraft. Det er nok også baggrunden for, at der ikke fra arbejdsgiverside er noget ønske om at gøre dette til fuldstændig

[Arbejdsministeren]

fri næring. Tværtimod er det et ønske fra erhvervslivet, at der sker en styrkelse af arbejdsformidlingen.

Arbejdsformidlingen har således gennem sin opbygning, herunder arbejdsmarkedsnævne, hele tiden mulighed for at holde sig orienteret om forholdene på arbejdsmarkedet inden for det regionale område og gennem samarbejde med både arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer mulighed for at iværksætte og gennemføre foranstaltninger til gavn for den beskæftigelsesmæssige situation.

Efter min opfattelse er der ikke noget grundlag for det forslag, centrum-demokraterne her har fremsat, og selv om det er fremsat i den bedste mening, er det min opfattelse, at det ville være et stort tilbageskridt at gennemføre dette forslag.

Det er tankevækkende, som jeg også tidligere har sagt det til hr. Arne Melchior, at i alle lande, hvor arbejdsformidling er fri næring, overvejer man, på hvilken måde man skal komme væk fra dette uoverskuelige billede med de mange misbrugsmuligheder og over til et system, som man kender det fra Sverige, Danmark og Norge.

Jeg kan altså ikke på regeringens vegne anbefale en positiv behandling af det forslag, der ligger her, men selvfølgelig gerne en drøftelse af problemerne.

Kaj Poulsen (S):

Efter arbejdsministerens meget nøje gennemgang af forslaget og dets konsekvenser, som jeg på socialdemokratiets vegne fuldt ud kan tilslutte mig, skal jeg kort afvise dette forslag.

Vi synes, at et forslag af denne karakter vil gøre arbejdsformidlingen uoverskuelig for den enkelte arbejdssøgende. Vi synes også, at det er noget af en tilsnigelse, når centrum-demokraterne i forslaget peger på, at det skulle køre som mødel- og kunstnerbureauer, hvor man kan sige, at her er der da fri næring. Det er et så specielt område på arbejdsmarkedet, at det overhovedet ikke tåler nogen sammenligning med det øvrige arbejdsmarked.

Vi kan ikke tilslutte os forslaget, og vi ønsker at afvise det.

Ninn-Hansen (KF):

Forslagsstillerne henviser i deres bemærkninger til et forlig, der blev indgået den 5. maj 1980 mellem forlagsstillerne og den socialdemokratiske regering og 3 andre partier. Nu skal jeg selvfølgelig ikke blande mig i, hvilket samarbejde centrum-demokraterne har med socialdemokratiet – selv det mest vidtgående og mest intime samarbejde er det ikke min opgave at tage stilling til – men jeg er selvfølgelig interesseret i at høre, når nu forliget er indgået og der henvises til det, hvad der egentlig er meningen med den citerede forligstekst. Har det – hvad der ikke er meget, der tyder på efter arbejdsministerens udtalelse – været meningen, at det udvalg skulle behandle det spørgsmål, som man nu stiller forslag om? Hvis det er det, der har været aftalen imellem forligspartierne, regeringen og dens daværende støttepartier, så er det måske lidt underligt, at der fremkommer et forslag her, når man dengang har ønsket, at det skulle forhandles i et sådant udvalg.

I bemærkningerne siger forlagsstillerne:

»En klassisk indvending imod fri arbejdsformidling er, at man ikke skal kunne tjene på at bringe mennesker i arbejde.«

Jeg må erkende, at jeg hører til klassikerne. Jeg bryder mig heller ikke om det, og jeg mener ikke, at de henvisninger, forlagsstillerne har til vikarbureauer og andre, er ganske rigtige. Vikarbureauerne og de andre, der er nævnt, har den opgave at skaffe virksomhederne arbejdskraft, medens arbejdsformidlingen jo også skal søge at fremskaffe arbejde til personer og gøre det ud fra den forpligtelse, der påhviler personer, der modtager arbejdsløshedsunderstøttelse, til at påtage sig et arbejde. Jeg synes altså ikke, at sammenligningen er helt rigtig.

Vi vil altså gerne i udvalget høre, hvordan forlagsstillerne mener at dette kan fungere, og hvad hensigten har været med den aftale, der blev truffet imellem CD og den socialdemokratiske regering, for når der er truffet en aftale, gælder det jo herinde, at aftaler skal holdes.

Hans Jørgen Holm (V):

Forslaget fra centrum-demokraterne er ganske vidtgående, idet det vil gøre al arbejdsanvisning til fri næring. Med beslutningsforslagsformen er der egentlig alene lagt op til en principbeslutning om, hvorvidt ar-

[Hans Jørgen Holm]

bejdsanvisning skal være fri næring, eller hvorvidt det skal være i offentlig regie.

Jeg havde nu gerne set ligesom hr. Ninn-Hansen, at man, inden vi skulle træffe en sli g beslutning, havde haft et undersøgelsesmateriale, som kunne have beskrevet virkningerne af et forslag af denne karakter, og jeg forstår, at det er noget af det, der kunne ligge i den forligstekst, der er blevet refereret til.

En lang række af de områder, der peges på i bemærkningerne, er områder, som i lighed med vikarbureauerne måske kunne fortjene, at der blev en særlig form for anvisning. Hvorvidt der er tale om anvisning, vil jeg nu nok sætte et spørgsmålste g ved, for de pågældende i vikarbureauerne er jo rent faktisk ansat i den pågældende virksomhed og drager som servicefunktion ud og udfører arbejdet. Det er måske en form, der kunne bruges på andre områder, men det forstår jeg er ikke hovedprincippet i forslaget. På det område vil vi godt kigge på det.

Inden vi kender mere til virkningen af at gøre arbejdsanvisning til fuldkommen fri næring, vil vi godt have flere oplysninger på bordet. På det foreliggende grundlag kan vi ikke umiddelbart tiltræde forslaget.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ifølge forslaget s bemærkninger er det ikke hensigten at lægge vanskeligheder i vejen for det offentlige arbejdsformidlingssystem, og det får mig til at spørge: er det så hensigten at lægge vanskeligheder i vejen for fagforeningernes parallelanvisning? Det er jo klart, at jo flere formidlingsinsti tutter eller -institutioner eller private der er, jo vanskeligere vil det blive for nogle af dem. Det lægges der heller ikke skjul på, idet der i bemærkningerne opfordres til øget konkurrence på dette område.

Videre står der i bemærkningerne, at der er en manglende tillid til det offentlige arbejdsformidlingssystem. Det er der noget rigtigt i, men vi bør vel også se en smule på, hvorfor der er det. Efter min bedste overbevisning er det på grund af de mange opgaver, arbejdsformidlingssystemet har. De har formidling, de har kontrol, og dertil kommer vejledning, samt at det sociale system henviser til arbejdsformidlingssystemet, og der er ofte tale om meget tidkrævende ting, idet

mange, der i en lang periode har måttet bruge det sociale system, ofte er nogle meget svært placerbare personer. Det burde selvfølgelig føre til, at der stilles det fornødne mandskab og den fornødne økonomi til rådighed, så arbejdsformidlingen magtede de opgaver, der pålægges den, men opbygger vi et system ved siden af, som kun skal tage sig af den rene og skære formidling, så bliver det en underlig anvisning, der kommer til at foregå. Det bliver anvisning for kvinder, det bliver anvisning for dem, der kan det hele, og så kan det offentlige arbejdsformidlingssystem altså tage sig af, skal vi sige, resterne.

Når jeg har sagt det, skal jeg samtidig opfordre til, at man bruger parallelanvisningen i fagforeningerne meget mere. Her kender man nemlig lokalt til virksomhederne, og hvilke behov virksomhederne har, og man kender fagforeningens medlemmer og ved, hvad de kan påtage sig af arbejde.

Der er et problem, der hedder administration af A-kassesystemet, som jeg vil tage op i forbindelse med dette forslag. Det er efterhånden ved at belaste forholdet mellem fagforeningens administratorer og medlemmerne. Mange medlemmer føler, at de - på grund af den uhyggelige kontrolmængde - i deres kolleger, som sidder og administrer A-kassesystemet, møder nogle mistroiske skrankepaver. Det, de skulle, var selvfølgelig at mødes med tillid, da det er deres valgte kolleger, der sidder der. Hvis ikke man får kigget på det system og får forenklet det ganske betydeligt, så vil det ende med, at vikarbureauerne blomstrer, at der bliver privat formidling, som man aldrig har kendt mage, fordi der efterhånden bliver opbygget et mistroisk forhold, så parallelanvisningen ikke bruges til noget som helst; og hvis den offentlige arbejdsformidling ikke får stillet flere ressourcer til rådighed, så er der kun tilbage at drive folk i armene på vikarbureauerne. Det vil jeg godt advare imod, at man gør.

Jeg vil godt sige, at jeg i forbindelse med udvalgsbehandlingen af dette forslag agter at stille spørgsmål om nogle godt nok indtil videre forlydender om, at det ikke kun er virksomhederne, der betaler penge for at få tilbud om folk, der kan komme i arbejde, men at også folk selv nu er begyndt at betale penge for overhovedet at få en anvisning. Jeg synes efterhånden, at man er ved at komme lidt langt ud, når vi skal af med penge for at

[Lilli Gyldenkilde]

få lov til at bruge vores kræfter og tjene en løn.

Lawaetz (FP):

Vi er jo nok enige om, at det drejer sig om hurtigst muligt og bedst muligt at få besat de ledige pladser. Det lader også til, at man er enige om – og arbejdsministeren indrømmer det – at det ikke fungerer, som det skal. Vi havde jo en udmærket studierejse til Sverige og fandt, når man gerne vil centralisere, at det fungerer, set med mine øjne, mere effektivt end det danske system.

Det kan ikke undre mig, at arbejdsministeren og hr. Kaj Poulsen, socialdemokratiet i det hele taget og SF, er imod at ændre på det system, vi har. Fru Lilli Gyldenkilde var dog derhenne, hvad vi er enige om, at parallelformidlingen i fagforbundene og A-kasserne burde fungere noget bedre. Det er en meget, meget lav procent, der går den vej.

Hvad selve forslaget angår, kan vi hurtigt blive enige med forslagsstillerne, for det har stået på fremskridtspartiets program hele tiden, at formidlingen skal foregå gennem fagforbundene, sekundært ved privat arbejdsformidling. Jeg er godt klar over, at det er der stor modstand imod, fordi man ønsker det modsatte: at gøre en offentlig institution så stærk som muligt. Jeg tror, at man kunne få flere i arbejde – så langt går man ikke i forslaget – fordi man i visse tilfælde hurtigere kunne få en plads besat. Jeg tror også, at der er mange, der simpelt hen kører fast i systemet. Vi skal ikke ind på en vældig debat om, hvor godt eller dårligt det fungerer, men jeg kan desværre trække en masse eksempler frem på, at det fungerer alt, alt for tungt og sinker tingene og somme tider ligefrem får virksomhederne til at opgive at søge en mand, hvis det drejer sig om en midlertidig beskæftigelse. Så dér var nok at tage fat på, hvis man har lyst. Det positive, tror jeg, er en større effektivitet.

Det er meningen med forslaget, at det skal være vederlagsfrit for den, der søger arbejde, og det er virksomhederne, der i en fart ønsker at få en kvalificeret mand eller kvinde, der skal betale de omkostninger, der bliver. Derfor er det frivilligt, om man vil bruge et sådant bureau, eller man vil lade være.

Man må gøre et eller andet. Arbejdsministeren må finde ud af at styrke sin arbejds-

formidling, eventuelt pille op af skuffen det, han lærte i Stockholm for et års tid siden, således at den virker noget bedre. Jeg skal ikke trætte arbejdsministeren og andre med at nævne alle de uheldige eksempler, der er, for dem kender vi alle sammen. Vi ved, at folk ikke vil køre over 10 km. Vi ved, at kontrolsystemet ikke fungerer. Jeg har eksempler på, at man sætter en kammerat ind, når man selv er på Mallorca, og får stemplet, at man har været til rådighed for arbejdsmarkedet, og sådan kunne vi tage en masse ting op. Jeg tror, at det private system, der bliver nævnt i bemærkningerne, kunne være en inspirerende konkurrent til det offentlige system. Det er der nok noget rigtigt i. I alle tilfælde er det helt klart, at man må op af starthullerne på en eller anden facon, for vi har ikke råd til, at hver eneste mulighed ikke bliver benyttet.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil gøre arbejdsministerens sidste ord til mine og sige, at vi gerne vil drøfte problemerne – og så kommer der en indskudt sætning fra mig: for det er der virkelig brug for – men ikke medvirke til en positiv behandling af forslaget.

Arne Melchior (CD):

Må jeg sige tak til de ordførere, der har taget ordet her. Ud over fra hr. Lawaetz var der vistnok ikke ligefrem bragende bifald rundt omkring fra, men det er også mandag i dag, så hvad kan man forvente? Men tak til dem, der ville undersøge det i udvalget og kigge nøjere på det, især selvfølgelig til dem, der gjorde det ud fra positive motiver.

Arbejdsministeren sagde, og det gjorde fru Lilli Gyldenkilde også, at hvis der bliver yderligere et sted, en adresse, hvor man kan blive matchet – altså arbejdssøger med arbejdsplads – så vil det splitte det op og vanskeliggøre det og gøre det uoverskueligt, og fru Lilli Gyldenkilde talte også om, at det ville skabe vanskeligheder. Det fatter jeg altså ikke. De ledige har dog vel ikke mere travlt – desværre – end at de har tid til at gå et tredje sted hen. Søger man en lejlighed, så nøjes man da vel ikke med at gå op på et eller andet centralkontor, og hvis der ikke er nogen lejlighed dér, så er der altså ikke nogen lejlighed. Man gør sig vel umage hos

[Arne Melchior]

bureauer og hos advokater og kigger i aviser og alle vide vegne og søger at skaffe sig en lejlighed. Hvorfor skulle ulejligheden med at søge at skaffe sig noget arbejde egentlig være meget mindre? Det kan jeg ikke forstå.

Arbejdsministeren siger på ny, at man overvejer i en række lande at gå væk fra den frie næring inden for arbejdsformidling. Det er rigtigt, det har arbejdsministeren sagt til mig før. Jeg stoler meget på arbejdsministeren, men her tvivler jeg lidt. Jeg kan ikke fatte det; jeg har kigget på det i nogle af de lande, hvor det findes, og det fungerer tilsyneladende glimrende, så det kan jeg ikke forstå hvorfor man skulle gøre. Men det kan vi måske få oplyst i udvalget.

Må jeg gøre fru Lilli Gyldenkildes indlæg færdigt samtidig og sige, at det ikke er rigtigt, at jeg vil skabe konkurrence til A-kasserens formidling. Der står udtrykkelig i bemærkningerne, at denne formidling skal gøres yderligere let tilgængelig og populær, så vi behøver ikke hos CD at få skudt dette i skoene i hvert fald. Men det er da rigtigt, at vi ser noget anderledes på begrebet konkurrence. Lige så vel som det skal være borgerne tilladt at handle i en specialforretning, i et stormagasin, i et supermarked eller i et lavprismagasin, ligesådan skal de kunne gå forskellige steder hen og se: hvem er bedst til at skaffe mig den lejlighed, hvem er bedst til at skaffe mig det job, hvem skaffer mig det bedste job, og hvem gør det hurtigst? Hvem skulle det genere? Hvem skulle det skade? Jeg tror, at alle vil oppe sig, ligesom vi ser det inden for handel. Og nu skal ingen komme og sige, at jeg tror, at arbejdskraft er en handelsvare og sådan noget, lad være med den, den er for billig. Jeg mener altså, at konkurrence er positiv, og at den er gavnlig for alle implicerede.

Jeg vil gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt de arbejdssøgende selv skal betale, at det skal de selvfølgelig ikke. Det står også klart i bemærkningerne til vort forslag. Det er virksomheden, der betaler, for det koster virksomheden penge at annoncere og interviewe og foretage alle de undersøgelser, der fører til en ansættelse, og derfor er det helt naturligt, at man er villig til at betale nogle specialister for det.

Jeg må sige i fællessvar til hr. Ninn-Hansen og til hr. Hans Jørgen Holm, som begge

to har sagt: ja men vi kan ikke rigtig overskue konsekvenserne, at jeg er glad for, at man dog er så åben over for det, at man siger, at det vil man godt have nærmere belyst. Jeg må da ærligt sige, at i vort arbejde med sagen – det har været både langvarigt og temmelig grundigt – har vi ikke kunnet finde, end ikke i teorien, en negativ konsekvens af at åbne for dette, at hr. Ninn-Hansen eller jeg kan nedsætte os på Vesterbrogade med et neonskilt der siger: matchmaker, vi formidler kontakten mellem et arbejde og en arbejdssøgende og arbejdsduelig – værsgo, vi kan gøre det hurtigt og fagligt dygtigt, og den, der søger arbejdet, betaler ikke, og det er ikke for det offentliges regning.

Jeg vil sige til hr. Ninn-Hansen, at det næstsidste afsnit i bemærkningerne, som henviser til forliget af maj 1980, intet direkte har med det foreliggende forslag at gøre. Fordi vi i bemærkningerne taler om smidiggørelse og fleksibilitet, siger vi, at vi egentlig har et svar til gode fra arbejdsministeren på et andet område vedrørende smidiggørelse, og jeg beklager naturligvis, at arbejdsministeren ikke har været klædt på til at give os det svar her i dag, men det håber jeg at han endnu kan nå.

Så vil jeg beskæftige mig et par minutter med tilliden eller ikke tilliden til arbejdsformidlingen. Jeg kan være med i beklagelsen over, at den ikke er stor, men det er den altså ikke. Jeg har et bevismateriale, jeg om et øjeblik vil tillade mig at overrække arbejdsministeren, nemlig fotokopier af annoncering i nogle aviser, Aktuelt, Politiken, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Aalborg Stiftstidende, Aarhus Stiftstidende og Fyens Stiftstidende, i 2 uger, nemlig ugerne fra den 21. april til den 4. maj, og vi har endda nøjedes med at kigge i aviserne for søndagene og onsdagene i de to uger, og det er et stort arbejde i forvejen, kan jeg love for. Det viser, at der i de 2 uger, kære venner, af offentlige myndigheder, stat, kommuner, amter, offentlige værker og institutioner, har været søgt 1.137 ansættelser gennem annoncespalterne, langtfra alle sammen er tjenestemandstillinger, som jo skal publiceres på den måde, men de kunne publiceres meget mere summarisk og meget mindre for at opfylde lovens bogstav. Disse annoncer repræsenterer en cirkaværdi af 1,7 mill. kr., og hvis de 2 uger skulle vise sig at være typiske – hvad

[Arne Melchior]

jeg ikke ved om de er, men der er heller ingen grund til at antage, at de ikke er det – så er det af størrelsesordenen 40 mill. kr. om året, der annonceres for.

Og hvad er det, man søger? Ja, det er mange ting. De store grupper er elever, almindelige – misforstå mig ret, der er ikke noget nedsættende i det – kontorfunktionærer, hospitalspersonale og plejepersonale af enhver art, ja, til og med vikarer til nogle få ugers eller få måneders tjeneste. Man ringer ikke til arbejdsformidlingen og siger: har du en maskinskriver til mig til et 3 ugers vikariat? Jeg kan læse op, at her søger registertilsynet en vikar, som ikke skal kunne andet end maskinskrivning og telefonpasning. Fyns amtskommune søger til et sygehus en vikar for en bogholderiassistent i nogle få uger. Finseninstituttet søger en kontorvirkar og Københavns kommune en kontorfunktionær, »vikar« står der, til et barselvikariat, og der kræves maskinskrivning og telefonpasning. Man ringer ikke til arbejdsformidlingen og siger: er der nogle af de tusinder, I har stående i kartoteket, som kan tage de 3 uger eller en fast ansættelse?

Vi herinde giver 30.000 kr. og 80.000 kr. i tilskud til at ansætte en ledig, men her annoncerer man med det til følge, at folk, som er i arbejde i disse fag, søger disse stillinger, og tages måske fra en privat stilling til et amt eller en kommune, et hospital osv. Og så sætter man en kædereaktion af omkostninger og arbejde i gang, og det varer måske 6 rokeringer, før den arbejdsløse kommer ind i billedet. Venner, er det ikke på vej til Ebberød Bank? Viser det ikke, at noget må der gøres?

Og i gårsdagens Politiken finder jeg såmænd, at man søger en kontorfunktionær. Arbejdet omfatter bl.a. sekretærfunktion for en kontorchef og bistand til sekretariatet for arbejdsmiljørådet; endvidere skal man kunne maskinskrivning efter koncept såvel som efter bånd og med mulighed for at arbejde med tekstbehandlingsudstyr. Det er ingen tjenestemandstilling, men det er en heltidsstilling efter HK. Og hvem søger denne funktionær i Politiken i går? Det gør arbejdsministeriet! Hvorfor ringer man dog ikke til arbejdsformidlingen, som vi betaler, og som CD altid har været villig til at bevilge penge til, og siger: I har jo mindst 2.000, der kan det her? Men det gør man ikke, og det viser,

at der er noget helt, helt forfæjlet ved måden, vi bærer os ad på.

Vær dog ikke så bange for at lade mig eller hvem som helst, som holder landets love og retter sig efter overenskomsterne, være denne matchmaker mellem job og jobsøgende! Det er givet, at det ville blive gjort professionelt, og det er givet, at det skal betales, og når det skal betales af virksomheden, så skal det nok stramme den pågældende matchmaker an til at gøre sit arbejde ordentligt, for ellers er han jo brødløs og kan ikke trænge igennem.

Nu går samlingen jo på hæld ligesom min taletid, og der er ikke megen mulighed for udvalgsarbejde i de kommende uger. Det medfører jo nok, at vi bliver nødt til – hvad vi ikke elsker – at fremsætte samme forslag i begyndelsen af næste samling. Jeg vil da håbe, at arbejdsministeren, som jeg i og for sig kan takke for velvillige kommentarer til de bemærkninger, vi har ledsaget lovforslaget med, måske i sommerens løb ved hjælp af nogle af sine dygtige medarbejdere alligevel vil overveje – vi har jo diskuteret det i spørgertiden engang i november måned – virkelig at gøre noget, som ændrer disse ting, og jeg mener altså, at en liberalisering er tiltrængt og det eneste probate middel. Og så imødeser jeg endnu en gang svar på det spørgsmål, der er stillet i bemærkningernes sidste afsnit – hvis ikke her, så i udvalget.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Man må beundre hr. Arne Melchior's engagement her kl. 16 mandag eftermiddag for dette forslag efter den modtagelse, vi netop har været igennem; jeg beundrer meget hans energi.

Jeg undrer mig lidt over, at hr. Arne Melchior ikke har fundet det mest graverende af alle eksempler på det, hr. Arne Melchior finder graverende, nemlig at arbejdsformidlingen selv søger sit personale via avisen. Det gør vi. Vi bruger dagspressen. Nogle steder står der ligefrem i loven, at man skal. Nogle steder står det i overenskomsten, at man skal. Normalt bruger vi dagspressen, fordi dagspressen selvfølgelig har det fortrin fremfor arbejdsformidlingen, at den også appellerer til mennesker, der er i arbejde. Når det eksempelvis drejer sig om at skaffe dygtigt kontropersonale frem i hovedstadsområdet, så er

[Arbejdsministeren]

kendsgerningen den, at det ikke er let. Det er et af de få eksempler, der er tilbage på, at der mangler arbejdskraft. Det er i hvert fald ikke enkelt i København at få dygtigt kontorpersonale, og så er det klart, at arbejdsgiverne, hvad enten de er offentlige eller er private, slås om det begrænsede arbejdsmarkeds gunst. Det kan være én, som netop har mistet sit arbejde, det kan være én, der er i beskæftigelse et andet sted, som ad denne vej får mulighed for at få et arbejde.

Jeg kan altså ikke forstå, hvordan den omstændighed, at arbejdsgiverne bruger virksomhederne bruger dagspressen, skulle være et argument for, at vi skulle have en sand flora af små, mærkelige bureauer, der gik på strandhugst hos hinanden og stjal arbejdskraft ligesom de dér hovedjægerfirmaer, der stjæler virksomhedernes personale og sender det videre til andre. Det giver en usikkerhed, og i visse tilfælde – jeg ved godt, at det ikke er det, hr. Arne Melchior tænker på – er det underligt anløbne foretagender.

Der har været tværpolitisk enighed om et neutralt, offentligt arbejdsformidlingssystem, og den enighed håber jeg selvfølgelig stadig væk at vi kan opretholde. Jeg vil gerne vedstå – jeg sagde det også selv – at der er problemer ved arbejdsformidlingen. Det må der nødvendigvis være med så mange ledige og så mange problemer og de mange opgaver, formidlingen er stillet over for. Lad os diskutere dem fornuftigt, roligt, afslappet osv., og lad os ikke have så ondt af, at aviserne får nogle annoncer; det er jo det, de lever af.

Arne Melchior (CD):

Ja, den med aviserne fik jeg også i november måned i spørgetiden. Det er ikke rigtig rimeligt. Jeg har fuldt så meget som arbejdsministeren brug for avisernes gunst, men jeg kan altså ikke lefle for dem. Jeg er nødt til at tale om sagen og kan ikke gøre mig populær hos nogle journalister eller bladdirektører.

Man kan godt tale lidt højt, det vil jeg indrømme. Når man er i tidnød, hæver man stemmen lidt, fordi man tror, det går hurtigere. Jeg skal være den første til at indrømme, at man ikke har mere ret, fordi man taler højt. Man at det her ikke skulle være noget, man skulle kunne hidse sig en kende op over, det kan jeg nu ikke forstå. Det drejer sig dog til syvende og sidst om at skaffe ar-

bejde. Er det ikke noget, der kan ophidse en arbejdsminister – eller opildne ham? Det må det da kunne gøre.

Arbejdsministeren har bekræftet, at når man annoncerer, så får man også nogle af dem, der allerede er i arbejde, til at søge. Alle vore bestræbelser i disse måneder, ja, i årevis, er gået ud på at skaffe de arbejdsløse arbejde. Her drejer det sig altså ikke om overlæger eller andre højtuddannede specialister. Det drejer sig om telefonpasning og maskinskrivning. Ja men er de da ubrugelige, de tusindvis af HKere? Hvis ikke, hvorfor skal vi så indlede hele den rokade og bagefter give 80.000 kr. i tilskud, hvis nogle tager én, der har været arbejdsløs i 9 måneder, når man selv har en åben plads til vedkommende? Jeg må altså sige, at det er at gå over åen efter vand.

Jeg ved ikke, om arbejdsministeren glæder sig til at se dette citat på tryk. Han sagde: annoncering har det fortrin, at den også appellerer til de mennesker, der har arbejde. Ja men er det ikke på tide, at vi nu tager en lille smule mindre hensyn til dem, der allerede har arbejde? Lad de private gøre det, men hvis ikke de offentlige organer med ministerierne i spidsen har tillid til, at arbejdsformidlingen kan klare sådan nogle småopgaver, så kan det da ikke forbavse nogen, at private virksomheder ikke har den tillid.

Arbejdsministeren talte om – med meget elskværdige indskud om, at det måske ikke lige var det, jeg tænkte på – at der ville dukke små, mærkelige virksomheder op, der ville gå på strandhugst hos hinanden, det ville være anløbne foretagender osv. Jeg kan egentlig ikke se, at hvis man påtager sig at formidle arbejde til mennesker, altså mennesker til arbejdspladser, at man så er mindre seriøs, end hvis man sælger mælk eller kød eller habitter eller grammofonplader. De fleste, der gør det her i landet, er vel ikke små anløbne foretagender, der går på strandhugst hos hinanden.

Det er et spørgsmål om grundindstilling. Skal vi mennesker inden for lovens rammer og under overholdelse af overenskomsterne have lov til at udfolde vor dygtighed, vort initiativ? Er initiativ strandhugst? Det gælder i så fald al konkurrence. Folk, der arbejder med mennesker i stedet for med ting – med al respekt også for de andre – bliver vel ikke tarveligere og ringere af det. Skulle det være

[Arne Melchior]

bedre at være fiskehandler eller grønthandler? Skulle det mere kalde på ansvarsbevidstheden, end hvis man handler med dette at formidle kontakten mellem et job og jobsøgende? Jeg tror, påstanden savner ethvert grundlag.

Vi må slutte her. Jeg har godt hørt, at bifaldet er udeblevet, men jeg har dog hørt nogle åbninger, og jeg tror, det vil være muligt for os enten ved en høring eller ved et seminar eller på anden måde – det tror jeg egentlig mere på end et udvalgsarbejde – at få redegjort nærmere for de muligheder, der ligger i forslaget.

Jeg er meget glad for, at hverken arbejdsministeren eller fru Lilli Gyldenkilde har draget vore motiver i tvivl. Det havde jeg sådan set heller ikke ventet, men jeg konstaterer det med tilfredshed. Det lægger i hvert fald grunden for, at vi kan tale videre om sagen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om tilbage-trækning af regeringens henstilling til kommunerne om at overholde visse økonomiske rammer.

[Af Agerschou (SF) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 54. Fremsat 18/3 82).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Socialistisk folkeparti har nævnt, at beslutningsforslaget har til hensigt at genskabe det kommunale selvstyre. Dette selvstyre skulle efter SFs mening have været sat delvis ud af kraft siden 1979, hvor regeringen første gang gav kommunerne en henstilling om at begrænse væksten i deres udgifter.

Jeg synes, det kan være nyttigt i den forbindelse at sige et par ord om, hvad det kommunale selvstyre egentlig er. Folketinget har jo i tidens løb vedtaget en lang række love, som på forskellige måder lægger bindinger på kommunernes dispositioner. Jeg kan bare nævne bistandsloven, folkeskoleloven, sygehuslovgivningen og meget andet. Det kommunale selvstyre gælder altså inden for grænserne af en række bemyndigelser, som regering og folketing har givet kommunerne ud fra nogle overordnede hensyn.

Også på det økonomiske område kan samfundsforholdene gøre det nødvendigt, at der sættes rammer for kommunernes aktivitet. Sagen er den, at en offentlig udgiftspolitik, uanset hvilket indhold den i øvrigt kan tænkes at have, ikke lader sig gennemføre i dagens Danmark, uden at kommunerne trækkes ind. Det skyldes ganske enkelt, at kommunerne i dag forvalter omkring 60 pct. af de samlede offentlige udgifter.

Spørgsmålet for regeringen var således, hvordan man bedst kunne inddrage kommunerne i udgiftspolitikken. Regeringens hensigt var at finde en form, som både tilgodeså hensynet til kommunerne og samtidig var et fleksibelt instrument i den økonomiske politik. Resultatet af overvejelserne blev det såkaldte udgiftsrammesystem – det vil sige, at regeringen henstillede til kommunerne at begrænse væksten i deres ressourceforbrug. Et sådant system giver netop den enkelte kommune mulighed for at afveje lokale hensyn og samfundshensyn over for hinanden – og naturligvis også for at fravige den gennemsnitlige vækst, som man anbefalede.

Jeg vil gerne tilføje, at regeringen gennem forhandlinger opnåede de kommunale organisationers støtte til denne politik. SF mener, at disse organisationer netop derved har medvirket til at indskrænke det kommunale selvstyre. Jeg er ikke enig i den opfattelse. Der er tværtimod i høj grad en helt naturlig fælles interesse mellem kommunerne og staten i at begrænse ressourceforbruget.